

Eine Prise Grammatik

1 Przypomnij sobie, jak brzmią po niemiecku podane zdania, i zapisz je:

Kiedy jeździsz konno? _____

Anke jeździ konno z Piotrem. _____

Gdzie jeździecie konno? _____

Wann reitest du? Anke reitet mit Peter. Wo reitet ihr?

Zwróć też uwagę na czasowniki poznane w lekcji 1 – Ferienfotos i:

- przyjrzyj się końcówkom osobowym tych czasowników,
- przyjrzyj się spółgłoskom, które znajdują się przed tymi końcówkami w różnych formach osobowych.

Na podstawie zebranych informacji uzupełnij regułę, wpisując **wszystkie** poprawne uzupełnienia:

Czasowniki, których temat kończy się spółgłoskami _____ (-ch, -t, -d, -chn), mają w formie _____ (1. os. l. poj., 2. os. l. poj., 3. os. l. poj., 1 os. l. mn., 2 os. l. mn., 3 os. l. mn.) dodatkowo samogłoskę **e**. Znajduje się ona tuż _____ (przed, za) typowymi końcówkami czasownika.

2 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na stronie 9 i uzupełnij regułę, wpisując **wszystkie** poprawne uzupełnienia:

Gdy używam w wypowiedziach czasowników **schlafen** lub **fahren**, muszę uważać na zmiany zachodzące w temacie tych czasowników. W _____ (1. os. l. poj., 2. os. l. poj., 3. os. l. poj.) samogłoska _____ (a, e) ulega przegłosowi, tzn. przyjmuje formę **ä**.

3 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na stronie 13 i uzupełnij regułę:

Wiem już z klasy IV, że rzeczownik mogę zastąpić zaimkiem osobowym, np. w mianowniku zamiast **der Junge** mogę powiedzieć **er**, zamiast **die Frau** – **sie**, a zamiast **das Kind** – **es**. Po niektórych czasownikach, np. **mögen**, rzeczowniki i zaimki występują w formie biernika. Wówczas zaimek osobowy **er** przyjmie formę _____ (sie, ihn). Zaimki **sie** i **es** w bierniku _____ (zmieniają się, nie zmieniają się).

4 Przypomnij sobie, jak brzmią po niemiecku podane zdania, i zapisz je:

Ja lubię cię. _____

Ona lubi mnie. _____

On lubi nas. _____

Ich mag dich. Sie mag mich. Er mag uns.

Przeanalizuj napisane zdania i uzupełnij regułą jedną z form podanych w nawiasie:

Jest wiele czasowników wymagających użycia biernika, na przykład **sehen, treffen, hören, kennen**. Po takich czasownikach zaimek osobowy **ich** przyjmie formę _____ (mich, dich, uns), zaimek osobowy **du** zmieni się na _____ (mich, dich, uns), a zaimek **wir** na _____ (mich, dich, uns).

5 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na stronie 17 i uzupełnij regułą:

Z klasy IV wiem, że stosując czasownik **essen**, muszę uważać, gdyż w 2. i 3. os. l. poj. samogłoska tematyczna **e** zmienia się na **i**. W pozostałych wypadkach formy czasownika **essen** są regularne. _____ (Inaczej, Tak samo) odmieniają się czasowniki **treffen** i **sehen**, ale w formach czasownika **sehen** dla 2. i 3. os. l. poj. zamiast **e** piszemy _____ (i, ie).

6 Przypomnij sobie, jak brzmią po niemiecku podane zdania, i zapisz je:

Szukam was. _____

Słyszemy Pana. _____

Idziemy ich szukać. _____

Ich suche euch. Wir hören Sie. Wir gehen sie suchen.

Przeanalizuj napisane zdania i uzupełnij regułą jedną z form podanych w nawiasie:

W bierniku zaimek osobowy **ihr** przyjmie formę _____ (mich, euch, uns). Zaimek osobowy **sie** oraz forma grzecznościowa **Sie** _____ (pozostaną bez zmian, mają formę euch).

7 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na stronie 23 i uzupełnij regułą jedną z form podanych w nawiasie:

Gdy chcę powiedzieć, że kogoś/coś szczególnie lubię, używam wyrazu określającego **Lieblings-** _____ (przed, za) wyrazem głównym. Rodzajnik tak powstałego złożenia zależy od wyrazu _____ (określającego, głównego).

8 Przypomnij sobie, jak brzmią po niemiecku podane zdania, i zapisz je:

Moje urodziny są czwartego marca. _____

Anna ma urodziny dwunastego kwietnia. _____

Moje urodziny są dwudziestego czerwca. _____

Jan ma urodziny trzydziestego pierwszego września. _____

Mein Geburtstag ist am vierten März. Anna hat am zwölften April Geburtstag. Mein Geburtstag ist am zwanzigsten Juni. Jan hat am einunddreißigsten September Geburtstag.

Przeanalizuj napisane zdania i uzupełnij regułę, wpisując **wszystkie** poprawne uzupełnienia:

Podając datę urodzin, używam liczebników porządkowych. Do liczebników głównych 1-19 dodaję końcówkę _____ (-ten, -sten). Niektóre z nich są jednak wyjątkami i muszą nauczyć się ich na pamięć. To liczebniki porządkowe utworzone od _____ (eins, drei, fünf, sieben, acht, zwölf).

Liczebniki powyżej 19 mają końcówkę _____ (-ten, -sten).

9 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na stronie 31 i uzupełnij regułę:

Czasownik **feiern** należy do grupy czasowników wymagających użycia biernika. Zaimek dzierżawczy **mein**, który występuje po takim czasowniku, przyjmuje formę _____ (mein, meinen), gdy odnosi się do rzeczowników rodzaju męskiego.

10 Przypomnij sobie, jak brzmią po niemiecku podane zdania, i zapisz je:

Nie mogę przyjść. _____

Możemy iść dzisiaj do kina. _____

Ich kann nicht kommen. Wir können heute ins Kino gehen.

Przeanalizuj napisane zdania i uzupełnij regułę jedną z form podanych w nawiasie:

Kiedy mówię, że mogę lub umiem/potrafię coś zrobić, używam czasownika **können**. Ten czasownik odmienia się _____ (w liczbie pojedynczej, w liczbie mnogiej) inaczej niż większość czasowników w języku niemieckim.

Odmianę czasownika **können** muszą zapamiętać.

Aby określić, co mogę lub potrafię zrobić, używam w zdaniu jeszcze jednego czasownika. Ten czasownik w formie bezokolicznika znajduje się w zdaniu _____

_____ (na drugim miejscu, na końcu).

11 Przypomnij sobie, jak brzmią po niemiecku podane zdania, i zapisz je:

Co mogę jej dać w prezencie? _____

Co mogę mu dać w prezencie? _____

Was kann ich ihm schenken? Was kann ich ihr schenken?

Przeanalizuj napisane zdania i uzupełnij regułę jedną z form podanych w nawiasie:

W języku niemieckim, tak jak w języku polskim, zaimki osobowe mają różne formy w zależności od przypadku. Kiedy na przykład pytam, co mogę dać jakiejś osobie w prezencie, i nie wymieniam jej imienia, tylko używam zaimka **jej** lub **(je)mu**, muszę zwrócić uwagę na to, czy chodzi o osobę płci żeńskiej, czy męskiej. W przypadku osoby płci żeńskiej użyję zaimka _____ (ihm, ihr), natomiast w przypadku osoby płci męskiej użyję zaimka _____ (ihr, ihm). Forma **ihm** odnosi się do zaimka _____ (er, sie), natomiast forma **ihr** do zaimka _____ (er, sie).

12 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na stronie 37 i uzupełnij regułę:

Zaimek dzierżawczy **dein**, który występuje po czasownikach wymagających użycia biernika, np. **feiern**, przyjmuje formę _____ (dein, deinen), gdy odnosi się do rzeczowników rodzaju męskiego.

13 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na stronie 37 i uzupełnij regułę:

Używając czasownika **tanzen**, muszę zwrócić uwagę na formę 2. os. l. poj. Otrzymuje on tutaj końcówkę _____ (-st, -t). Ma zatem w tej osobie formę _____ (inną niż, taką samą jak) większość czasowników w języku niemieckim.

14 Przypomnij sobie, jak brzmią po niemiecku podane zdania, i zapisz je:

Czy pokażesz mi swoje prezenty? _____

Pokażę ci swoje prezenty. _____

Z okazji urodzin życzę ci dużo szczęścia. _____

Zeigst du mir deine Geschenke? Ich zeige dir meine Geschenke. Zum Geburtstag wünsche ich dir viel Glück.

Przeanalizuj napisane zdania i uzupełnij regułę jedną z form podanych w nawiasie:

Kiedy pytam koleżankę/kolegę, czy pokaże **mi** jakąś rzecz, użyję zaimka osobowego _____ (mir, dir). Jeśli natomiast informuję koleżankę/kolegę, że jej/jemu coś pokażę lub czegoś życzę, użyję zaimka _____ (mir, dir). Forma **mir** odnosi się do zaimka _____ (ich, du), natomiast forma **dir** do zaimka _____ (ich, du).

15 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na stronie 47 i uzupełnij regułę:

Już wiem, że rodzajnik określony rodzaju męskiego **der** przyjmuje w bierniku formę **den**, a rodzajnik rzeczowników rodzaju żeńskiego pozostaje bez zmian – **die**. Teraz widzę, że rodzajnik określony rzeczowników rodzaju nijakiego i rodzajnik określony rzeczowników w liczbie mnogiej _____ (pozostaje bez zmian, przyjmuje formę den).

16 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na stronie 51 i uzupełnij regułę:

Zaimek dzierżawczy **sein** oznacza _____ (jej, jego), a zaimek dzierżawczy **ihr** _____ (jej, jego). Jeżeli zaimek ten występuje z rzeczownikiem rodzaju żeńskiego lub rzeczownikiem w liczbie mnogiej, to otrzymuje on końcówkę _____ (-e, -en). Kiedy używam zaimka dzierżawczego, _____ (używam również, nie używam już) rodzajnika.

17 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na stronie 53 i uzupełnij regułę:

Zaimek **unser** oznacza _____ (wasz, nasz), zaimek **euer** – _____ (nasz, wasz), zaimek **ihr** – _____ (wasz, ich), a zaimek **Ihr** – Pana, Pani lub Państwa. Jeżeli po tych zaimkach występuje rzeczownik rodzaju _____ (męskiego, żeńskiego) lub rzeczownik w liczbie mnogiej, to otrzymują one (tak jak zaimki **sein** i **ihr**) końcówkę **-e**.
*Muszę zwrócić uwagę na nietypową formę **eure** – wasze, wasi.

18 Przypomnij sobie, jak brzmią po niemiecku podane zdania, i zapisz je:

Co wam dolega? _____

Co Państwu dolega? _____

Was fehlt Ihnen? Was fehlt euch?

Przeanalizuj napisane zdania oraz przypomnij sobie informacje gramatyczne zamieszczone w podręczniku na stronach 35 i 43 (Eine Prise Grammatik 11 i 14). Na tej podstawie uzupełnij regułę:

W analizowanych zdaniach mamy do czynienia z _____ (rzeczownikami, zaimkami osobowymi). Przyjmują one następujące formy w mianowniku i _____ (bierniku, celowniku):

mianownik	ich	du	_____	_____	es	wir	ihr	Sie	sie
			(er, sie)	(er, sie)					
_____	_____	dir	ihm	ihr	ihm	uns	_____	_____	ihnen
	(mir, ihr)						(euch, Ihnen)	(euch, Ihnen)	

19 Przypomnij sobie, jak brzmią po niemiecku podane zdania, i zapisz je:

Ja ci pomagam. _____

Ty mi pomagasz. _____

On mi pomaga. _____

Oni mi też pomagają. _____

Ich helfe dir. Du hilfst mir. Sie helfen mir auch. Er hilft mir. Du hilfst dir. Ich helfe dir.

Przeanalizuj napisane zdania i uzupełnij regułę jedną z form podanych w nawiasie:

Czasownik **helfen** oznacza _____ (grać, pomagać). Podczas odmiany przez osoby w liczbie pojedynczej samogłoska **e** w temacie zmienia się na _____ (ie, i), podobnie jak w przypadku czasowników _____ (sprechen, schreiben) lub _____ (spielen, essen).

Po czasowniku **helfen** używamy zaimka osobowego w formie _____ (celownika, biernika).

20 Przypomnij sobie, jak brzmią po niemiecku podane zdania, i zapisz je:

Jesteś w kuchni. _____

Simon jest w łazience. _____

Jestem w przedpokoju. _____

Du bist in der Küche. Simon ist im Bad. Ich bin im Flur. Ich bin im Flur.

Przeanalizuj napisane zdania i uzupełnij regułę, wpisując **wszystkie** poprawne uzupełnienia:

Mówiąc, że coś lub ktoś jest w danym pomieszczeniu, stosuję przyimek **in**. Rzeczownik po tym przyimku występuje w formie celownika. Jeżeli rzeczownik określający pomieszczenie jest rodzaju żeńskiego, a więc poprzedza go rodzajnik _____ (der, die, das), mówię **in der**. Przed rzeczownikami rodzaju _____ (żeńskiego, męskiego, nijakiego) występuje forma (skrótowa) **im**.

21 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na stronie 73 i uzupełnij regułę:

Czasowniki **sich kämmen**, **sich schminken** i **sich rasieren** należą do grupy czasowników zwrotnych. Takie czasowniki istnieją również w języku polskim. Zaimek zwrotny – w języku polskim słówko **się** – który przy nich występuje, brzmi **sich**. W języku niemieckim ten zaimek przybiera w różnych osobach _____ (różne formy, taką samą formę).

22 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na stronie 73 i uzupełnij regułę:

Czasownik **sich waschen** jest czasownikiem zwrotnym podobnie jak

_____ (sich kämmen, können). Odmieniając ten czasownik, muszę też pamiętać o zamianie **a** na **ä** w _____ (2. i 3. os. l. mn., 2. i 3. os. l. poj.), podobnie jak w przypadku czasownika _____ (schlafen, schreiben).

23 Przypomnij sobie, jak brzmią po niemiecku podane zdania, i zapisz je:

Muszę podlać kwiaty. _____

On musi wynieść śmieci. _____

Czy musisz posprzątać swój pokój? _____

Ich muss Blumen gießen. Er muss den Müll wegtragen. Mussst du dein Zimmer aufräumen?

Przeanalizuj napisane zdania i uzupełnij regułę jedną z form podanych w nawiasie:

Kiedy mówię, że muszę coś zrobić, używam czasownika _____ (müssen, können). Czasownik ten odmienia się w liczbie pojedynczej inaczej niż większość czasowników w języku niemieckim. Odmianę tego czasownika muszę zapamiętać. Aby dokładniej określić, co muszę zrobić, używam w tym samym zdaniu drugiego czasownika. Ten czasownik w formie bezokolicznika znajduje się w zdaniu _____ (na drugim miejscu, na końcu).

24 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na stronie 81 i uzupełnij regułę:

Czasownik **müssen** odmienia się w liczbie pojedynczej _____ (regularnie, nieregularnie), a w liczbie mnogiej _____ (regularnie, nieregularnie).

25 Przypomnij sobie, jak brzmią po niemiecku podane zdania, i zapisz je:

Tu jest plac zabaw. _____

Nie ma tu placu zabaw. _____

Tu jest pizzeria. _____

Nie ma tu pizzerii. _____

Tu jest młodzieżowy dom kultury. _____

Nie ma tu młodzieżowego domu kultury. _____

Tu są dzieci. _____

Nie ma tu dzieci. _____

Hier gibt es einen Spielplatz. Hier gibt es keinen Spielplatz. Hier gibt es eine Pizzeria. Hier gibt es keine Pizzeria. Hier gibt es ein Jugendzentrum. Hier gibt es kein Jugendzentrum. Hier gibt es keine Kinder. Hier gibt es keine Kinder.

Przeanalizuj napisane zdania i uzupełnij regułę jedną z form podanych w nawiasie:

Konstrukcja **Hier gibt es ...** oznacza _____ (tutaj jest/są, tutaj jest).

Rzeczownik, który występuje po tej konstrukcji, przyjmuje formę _____

(mianownika, biernika).

Jeśli używam przeczenia **kein**, ono również występuje w tym przypadku.

26 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na stronie 91 i uzupełnij regułę:

Zdania podane w tej informacji sformułowane są w trybie _____

(oznajmującym, rozkazującym).

W pierwszym, trzecim i piątym zdaniu zwracamy się do jednej koleżanki / jednego kolegi.

Czasownik w tych zdaniach _____

(ma taką samą końcówkę jak w trybie oznajmującym, nie ma żadnej końcówki).

Zaimek osobowy **du** _____ (pozostaje, znika).

W drugim, czwartym i szóstym zdaniu zwracamy się do _____

(dorostych osób, koleżanek i kolegów). W tych zdaniach czasownik _____

(ma taką samą końcówkę jak w trybie oznajmującym, nie ma żadnej końcówki).

Zaimek osobowy **ihr** _____ (pozostaje, znika).

27 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na stronie 93 i uzupełnij regułę:

Gdy określam miejsce, do którego się udaję, używam najczęściej przyimka **in**.

Rzeczownik po tym przyimku występuje w formie biernika.

Przed rzeczownikami rodzaju żeńskiego używam słów _____ (in die, in den),

a przed rzeczownikami rodzaju męskiego _____ (in die, in den).

Przed rzeczownikami rodzaju nijakiego zwykle zamiast **in das** używamy skróconej formy _____ (ins, im).

28 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na stronie 95 i uzupełnij na ich podstawie odmianę czasownika **nehmen**:

ich **nehme**

du _____

er/sie/es _____

wir **nehmen**

ihr **nehmt**

sie/Sie **nehmen**

Na tej podstawie uzupełnij regułę jedną z form podanych w nawiasie:

Czasownik **nehmen** odmienia się _____ (regularnie, nieregularnie), podobnie jak czasowniki **lesen** czy _____ (sprechen, schreiben). Zamiast samogłoski **e** pojawia się samogłoska **i** w _____ (2. i 3. os. l. poj., 1. i 2. os. l. mn.). Ucząc się tego czasownika, muszę zwrócić uwagę na jego pisownię.

29 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na stronie 99 i uzupełnij regułę:

Jeśli chcę powiedzieć, że wolno coś zrobić, używam konstrukcji _____ (man darf, ich kann). W zdaniu pytającym czasownik w formie osobowej stoi na _____ (pierwszym, drugim) miejscu w zdaniu.

30 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na stronie 101 i uzupełnij regułę:

Podane zdania sformułowane są w trybie _____ (oznajmującym, rozkazującym) i zawierają formę grzecznościową. Za jej pomocą zwracamy się do _____ (koleżanek, osób dorosłych).

W zdaniach tych czasownik znajduje się zawsze na _____ (pierwszym, drugim) miejscu w zdaniu. Tuż _____ (za nim, przed nim) występuje zaimek **Sie**.

31 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na stronie 103 i uzupełnij regułę:

W konstrukcji **man kann** występuje czasownik _____ (dürfen, können).

Używam jej, by powiedzieć, że _____ (moge, można) coś zrobić.

W zdaniu pytającym czasownik w formie **kann** stoi _____ (za, przed) zaimkiem **man** i po słówku pytającym, takim jak **wie, wo, wann**.

32 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na stronie 107 i uzupełnij regułę:

Czasownik **streicheln** odmienia się _____ (tak samo jak, inaczej niż) większość czasowników w języku niemieckim. Podczas odmiany tego czasownika szczególną uwagę muszę zwrócić na formę 1. os. liczby pojedynczej, która brzmi:

ich _____ (streichle, streichelst).

Ostrożność muszę zachować również w przypadku liczby mnogiej, gdyż czasownik w 1. i 3. osobie liczby mnogiej ma końcówkę _____ (-en, -n).

33 Przypomnij sobie, jak brzmią po niemiecku podane zdania, i zapisz je:

Miałem kiedyś psa. _____

On nigdy nie miał żadnego zwierzęcia. _____

Czy mieliście kiedyś królika? _____

Czy miałeś kiedyś kanarka? _____

Ich hatte früher einen Hund. Er hatte nie ein Haustier. Hattest du früher ein Kaninchen? Hatte ich früher einen Kanarienvogel?

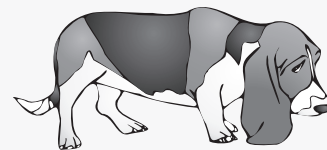
Przeanalizuj napisane zdania i uzupełnij regułę jedną z form podanych w nawiasie:

Kiedy mówię, że np. miałam/miałem kiedyś psa, muszę użyć formy _____ (ich habe, ich hatte). Jest to forma czasu przeszłego czasownika **haben**, którą muszę

zapamiętać. Formy osobowe tego czasownika nie zawsze mają końcówki typowe dla czasownika regularnego.

Forma 1. os. liczby pojedynczej jest tutaj taka sama

jak forma _____ (2. os. l. poj., 3. os. l. poj.).

34 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na stronie 111 i uzupełnij regułę:

W konstrukcji **man muss** występuje czasownik _____ (dürfen, müssen).

Używam jej, aby powiedzieć, że _____ (wolno, trzeba) coś zrobić.

W zdaniu pytającym czasownik w formie **muss** stoi _____ (za, przed) zaimkiem **man** i po słówku pytającym, takim jak **wo, wann**.

35 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na stronie 113 i uzupełnij regułę:

Wymienione w informacji gramatycznej formy czasownika **mögen** to formy

_____ (liczby pojedynczej, liczby mnogiej). Muszę je zapamiętać.

36 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na stronie 115 i uzupełnij regułę:

Czasownika **fressen** używam, mówiąc o _____ (zwierzętach, ludziach). Odmienia się on _____ (tak samo jak, inaczej niż) większość czasowników w języku niemieckim. Podczas odmiany tego czasownika szczególną uwagę muszę zwrócić na formę 2. i 3. osoby liczby _____ (pojedynczej, mnogiej). Jest ona taka sama i brzmi: **du/er/sie/es** _____ (fresst, frisst).

37 Przypomnij sobie, jak brzmią po niemiecku podane zdania, i zapisz je:

Wczoraj byłam na wsi. _____

Ona była w parku. _____

Czy byliście w Austrii? _____

Gdzie byłeś przedwczoraj? _____

Gestern war ich auf dem Land. Sie war im Park. Wart ihr in Österreich? Wo warst du vorgestern?

Przeanalizuj napisane zdania i uzupełnij regułę jedną z form podanych w nawiasie:

Kiedy mówię, że gdzieś byłam/byłem, muszę użyć formy _____ (ich bin, ich war). Jest to forma 1. os. l. poj. czasu przeszłego czasownika **sein**, którą muszę zapamiętać. Formy osobowe tego czasownika nie zawsze mają końcówki typowe dla czasownika regularnego. Podobnie jak w przypadku **hatte**, forma 1. os. l. poj. jest tutaj taka sama jak forma _____ (drugiej, trzeciej) osoby liczby pojedynczej.

38 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na stronie 123 i uzupełnij regułę:

Kiedy chcę uzasadnić swoją wypowiedź, często tworzę zdanie złożone, składające się z dwóch zdań prostych połączonych słowami: *gdyż*, *ponieważ*, *bo*. W takiej sytuacji w języku niemieckim mogę posłużyć się słowem **denn**.

To słowo _____ (powoduje zmianę, nie powoduje zmiany) szyku drugiego zdania.